

Poradnik dla drużynowych

ODZNAKA “HARCERSKIEJ SŁUŻBIE ZIEMI ŚLĄSKIEJ”

Chorągiew Śląska
ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Odznaka Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej

- poradnik dla drużynowych –

1. Spis treści.

1.	Spis treści	- str. 02
2.	Słowem wstępu	- str. 03
3.	Jak zorganizować akcję zdobywania Odznaki HSZŚl. w gromadzie zuchowej ?	- str. 04
3.1	Rozpiska zuchowego cyklu nie sprawnościowego „Zdobynamy Odznakę HSZŚl.”	- str. 04
4.	Jak pomóc w zdobywaniu Odznaki HSZŚl. harcerzom i wędrownikom ?	- str. 08
4.1	Przykładowy konspekt zbiórki drużyny harcerskiej, promującej zdobywanie Odznaki HSZŚl.	- str. 09
4.2	Przykładowe zestawienie działań drużyny wędrowniczej, promujące zdobywanie Odznaki HSZŚl.	- str. 11
5.	Regulamin zdobywania Odznaki HSZŚl.	- str. 12

2. Słowem wstępu.

Odnaka „Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej” zdobywana przez zuchy, harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników oraz instruktorów Śląskiej Chorągwi ZHP, jest wyrazem zaangażowania w sprawy regionu i harcerstwa.

Liczymy na to, że zuchy, harcerze, wędrownicy oraz instruktorzy pragnący zdobyć Odnakę poznają i upowszechnią historię oraz tradycje swojego regionu. Ważnym aspektem akcji jest również to, by poprzez swoją pracę, naukę i zabawę, nasi podopieczni mieli okazję służyć innym – swojemu środowisku działania, społeczeństwu, Polsce.

A mamy co poznawać, mamy czym się chwalić, mamy gdzie pełnić służbę.

W efekcie ostatniej reformy administracyjnej kraju w 1998 roku włączono w skład Województwa Śląskiego część obszaru dawnego Województwa Bielskiego, Częstochowskiego, Katowickiego i Opolskiego. Są to zróżnicowane pod względem kulturowo – tożsamościowym ziemie Górnego Śląska, Ziemi Zagłębiowskiej, Żywiecczyny i Śląska Cieszyńskiego, Małopolski i Opolszczyzny. To swoisty tygiel w którym spotkały się złożoności i różnorodności w/w regionów. Sytuacja ta sprzyja powstawaniu wielu problemów administracyjnych ale zarazem daje zasób ogromnych możliwości, które powinny zostać mądrze wykorzystane dla dobra całego regionu. Bogata i zróżnicowana historia, bogactwo różnorodnych form krajobrazowych, niespotykane w innych regionach Polski zróżnicowanie etniczne – to wszystko atuty naszego regionu, które powinniśmy wykorzystać w pracy z naszymi podopiecznymi.

Zachęcając Was do zdobywania Odznaki HSZŚl., liczymy na to, że:

- namówimy Was do wzajemnego podzielenia się bogactwem ziemi, na której przyszło nam żyć;
- zaszczepimy w Was chęć poznania innych części naszego regionu;
- wyzwolimy w Was dumę z przynależności do tej naszej małej ojczyzny;
- damy impuls do podjęcia służby na rzecz lokalnej społeczności.

Zależy nam na wymianie informacji, na pokazaniu historii i tradycji ziemi na której mieszkacie i działacie ale również na pokazywaniu dnia dzisiejszego - pozytywnych działań, wartych propagowania wśród innych. Stąd chcemy na specjalnej stronie internetowej prezentować materiały opracowane przez Was w trakcie zdobywania Odznaki.

Odnaka zdobywana jest przez gromadę zuchową, która realizuje program zuchowego cyklu niesprawnościowego oraz przez harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników i instruktorów, którzy decydują o przystąpieniu do zdobywania Odznaki podejmują indywidualnie.

Niniejsze opracowanie kierujemy do Ciebie Druhu drużynowa – Druhu Drużynowy, by pomóc Ci w promowaniu akcji zdobywania Odznaki i by Ci podpowiedzieć w jaki sposób możesz pomóc swoim podopiecznym zdobyć Odnakę.

Liczymy również na to, że na bieżąco będziesz się dzielić z nami wiedzą i doświadczeniami zdobytymi w trakcie zdobywania Odznaki przez Ciebie lub twoich podopiecznych, co pozwoli całemu programowi ewaluować a nam ułatwi wprowadzenie nowych lepszych rozwiązań.

[\[powrót do spisu treści\]](#)

3. Jak zorganizować akcję zdobywania Odznaki HSZŚl. w gromadzie zuchowej ?

Przyjmujemy zasadę, że do akcji zdobywania Odznaki HSZŚl. może przystąpić gromada zuchowa, która pracuje co najmniej rok i posiada podstawowe elementy obrzędowości – nr i nazwę gromady, totem, piosenkę i okrzyk, kronikę.

90% gromady złożyło Obietnicę Zucha a zuchy są w większości umundurowane.

Gromada zuchowa zdobywa Odznakę poprzez realizację cyklu niesprawnościowego. Cykl ten powinien składać się od pięciu do siedmiu zbiórek. W programie zbiórek powinny być ujęte i zrealizowane zajęcia o charakterze określonym w regulaminie Odznaki, w części dotyczącej zuchów (załącznik nr 4 do Regulaminu Zdobywania Odznaki HSZŚl.). Dobór elementów poszczególnych zbiórek zależy od kadry gromady, przy czym muszą one być zgodne z kierunkami określonymi w regulaminie. Zależy nam na promowaniu wiedzy na temat różnorodności regionu, stąd obowiązkowym zadaniem dla wszystkich gromad jest zadanie polegające na nawiązaniu kontaktu z inną gromadą zuchową, działającą w naszej Chorągwi, ale wchodzącą w strukturę innego Hufca.

Gromada dokumentuje wszystkie działania związane ze zdobywaniem Odznaki w odrębnej książeczce – kronice. Kronika ta wraz z innymi materiałami pozyskanymi w trakcie realizacji zadań, po zakończeniu cyklu powinna być przekazana wraz z meldunkiem do Kapituły Odznaki HSZŚl. W trakcie realizacji omawianego cyklu, drużynowy nie może zapomnieć o Prawie Zucha oraz o wymaganiach na gwiazdki zuchowe.

Ostatnia zbiórka z cyklu – podsumowująca cały cykl, powinna być zorganizowana już po podjęciu decyzji przez Kapitułę o przyznaniu gromadzie Odznaki. [\[powrót do spisu treści\]](#)

3.1. Rozpiska zuchowego cyklu niesprawnościowego „Zdobynamy Odznakę HSZŚl.”.

Poniżej prezentujemy przykładową rozpiskę takiego cyklu, którą można dowolnie modyfikować. Rozpiska nie zawiera konspektów poszczególnych zbiórek, a jedynie ogólny pomysł na to, jak taka zbiórka mogłaby wyglądać.

Zbiórka I – „Wyprawa w poszukiwaniu śląskiego orła”

❖ Myśl przewodnia:

*Każdy zuch jak należy
wie gdzie Śląska Ziemia leży.
Zna bogactwa tej krainy,
wie, gdzie lasy, gdzie kominy.
Śląskim szlakiem maszeruje
i odkrycia swe notuje !*

❖ Cele i zamierzenia - zgodnie z wymaganiami określonymi w „Kierunku I” (patrz zał. Nr 4 do Regulaminu zdobywania Odznaki HSZŚl.), zuchy w trakcie zbiórki powinny:

- dowiedzieć się z jakich regionów składa się województwo śląskie i w którym miejscu Śląska leży miejscowość, w której działa ich gromada;
- poznać symbolikę związaną ze Śląskiem;
- utrwalić sobie wiedzę na temat bogactw naszego regionu, atrakcji turystycznych;
- dowiedzieć się czym jest Odznaka Harcerskiej Służby Ziemi Śląskiej i jak ją można zdobyć.

❖ Fabuła zbiórki - zbiórka ta może być wielkim zuchowym zwiadem. Zuchy pokonują wyznaczoną trasę do wyznaczonego punktu, który jest ciekawym historycznie lub turystycznie miejscem.

Na zaplanowanej trasie przejścia umiejscowione zostają punkty kontrolne, gdzie zuchy mają do wykonania różne zadania, tematycznie związane z fabułą zbiórki. Między innymi zuchy mogą:

- zapoznać się z mapą województwa śląskiego – położenie głównych miast, zwrócenie uwagi na obiekty charakterystyczne dla danego regionu wchodzącego w skład województwa śląskiego, atrakcje turystyczne;
- zapoznać się z symbolami województwa śląskiego;
- wykazać się wiedzą na temat głównych atrakcji turystycznych śląska – układanka – przyporządkowanie pocztówek prezentujących atrakcje turystyczne do nazw miejscowości;
- wykazać się wiedzą na temat tradycyjnych śląskich zawodów (górnik, hutnik) – forma quizu;
- nauczyć się słów piosenki ludowej, charakterystycznej dla danego regionu - np. w przypadku Górnego Śląska może to być piosenka „Poszła Karolinka do Gogolina”;
- dowiedzieć się kilka ciekawostek o obiektach umiejscowionych na trasie zwiadu – forma wywiadu ze spotkanymi ludźmi;
- wykonać prace plastyczne, na których zaprezentują miejsca / obiekty zauważone w trakcie zwiadu.

Za każde wykonane zadanie zuchy otrzymują fragment układanki, która po złożeniu w całość, ukaże nam jak wygląda Odznaka HSZŚI.

Zuchy w kręgu rady podsumowują zwiad oraz podejmują decyzję o zdobyciu Odznaki.

Zbiórka II / III – „Poznajemy tajemnice ślonskiego ślabikorza”

- ❖ Myśl przewodnia:

*Śląski strój już zuch zakłada
gwarą naszą pięknie włada.
Mnóstwo legend zna z tych stron
i trojaka tańczy on.
Piękną historię przodków zna
o zachowanie ich pamięci dba.*

- ❖ Cele i zamierzenia - zgodnie z wymaganiami określonymi w „Kierunku II” (patrz zał. Nr 4 do Regulaminu zdobywania Odznaki HSZŚI.), zuchy w trakcie zbiórki powinny:
 - poznać różnorodność strojów ludowych, występujących na ziemiach wchodzących w skład województwa śląskiego;
 - zapoznać się z podstawami gwary śląskiej;
 - nauczyć się płaśów związanych tematycznie z ziemią śląską;
 - poznać legendy związane z regionem.
- ❖ Fabuła zbiórki – drużynowy zaprasza zuchy do zuchowej, śląskiej szkoły, w której lekcje (poszczególne fragmenty zbiórki) odbywają się zgodnie z „ślonskim ślabikorzem” (śląski elementarz). Zuchy mogą wziąć udział w następujących lekcjach:
 - „Lekcja śląskiej godki” – gdzie zuchy między innymi poznają podstawowe określenia i zwroty w gwarze śląskiej oraz tworzą słowniczek gwarowy;
 - „Lekcja śląskich tańców” – gdzie uczy my zuchy popularnych płaśów – „Karlusy”, „Trojok”;
 - „Lekcja śląskiego łosprowiania” – gdzie zuchy poznają legendy związane z regionem. Można później inscenizować z zuchami poznane legendy w teatryku samorodnym;
 - „Lekcja śląskiego warzenia” – gdzie zuchy poznają tradycyjne śląskie potrawy i same przygotowują przysmaki śląskiej kuchni;
 - „Lekcja śląskiej historii” – gdzie zuchy będą miały okazję spotkać się z ważną dla regionu osobistością, która to osobistość będzie umiała w ciekawy sposób opowiedzieć zuchom o czasie, w którym sama była dzieckiem.

Z uwagi na możliwość realizacji wielu ciekawych pomysłów w tej tematyce, można się zastanowić nad organizacją dwóch kolejnych zbiórek pod jednym tematem.

Zbiórka IV – „Przedstawiamy naszą ojczyznę najmniejszą”

- ❖ Myśl przewodnia:

*Wielka i piękna jest śląska kraina,
W niej nasza śląska zuchowa familija.
Przedstawmy więc nasz najbliższy dom,
Przecież zuchy zuchom pszają i rade sobie są.*

- ❖ Cele i zamierzenia – zgodnie z wymaganiami określonymi w „Kierunku III” (patrz zał. Nr 4 do Regulaminu zdobywania Odznaki HSZŚl.), zuchy w trakcie zbiórki powinny:
 - zapoznać się z wartościami tradycyjnej śląskiej rodziny;
 - dowiedzieć się jak wygląda rodzina śląskich gromad zuchowych;
 - zaprezentować swoje środowisko działania (miasto / wioskę) oraz swoją gromadę.
- ❖ Fabuła zbiórki – drużynowy rozmawia z zuchami o wartościach tradycyjnej śląskiej rodziny. W rozmowie podkreśla również fakt, że każdy członek rodziny ma obowiązek dbać o nią. Nie inaczej jest z zuchową rodziną, dlatego też zaprasza zuchy do wspólnego stworzenia listu do innej gromady zuchowej.
Zuchy przygotowując list mogą:
 - wykonać wizytówkę gromady, gdzie zostaną przedstawione poszczególne zuchy, obrzędowość gromady, jej osiągnięcia;
 - przygotować zaproszenie – przewodnik po ciekawych miejscach znajdujących się w ich miejscowości.

Formą zamienną może być przygotowanie i nagranie filmowej wizytówki, którą można przekazać innej gromadzie w formie elektronicznej.

Zbiórka V – „Na ratunek Zielonemu Śląsku”

- ❖ Myśl przewodnia:

*Przyrodę tej ziemi zuch szanuje,
z ekologii nie żartuje.
Zrobi coś dla środowiska,
żeby ta ziemia była czysta.
W domu też wprowadzi zmiany:
wodę, energię i papier oszczędzamy.*

- ❖ Cele i zamierzenia – zgodnie z wymaganiami określonymi w „Kierunku IV” (patrz zał. Nr 4 do Regulaminu zdobywania Odznaki HSZŚl.), zuchy w trakcie zbiórki powinny:
 - poznać bogactwo śląskiej przyrody;
 - dowiedzieć się jak wygląda ochrona środowiska w tak silnie uprzemysłowionym regionie.
- ❖ Fabuła zbiórki – zuchy ruszają na eko-zwiad. W trakcie zwiadu spotykają leśnika, który opowiada im o florze i faunie, występującej na danym terenie. Rozmawia z nimi również o konieczności ochrony środowiska naturalnego.
W trakcie zbiórki zuchy między innymi:
 - uczą się piosenki „Kominy, brudne rzeki”;
 - poznają rośliny i zwierzęta, które można spotkać w ich rejonie;
 - uczą się zasad zachowywania się w lesie lub na terenach zielonych;
 - szukają zagrożeń ekologicznych, przeprowadzają badania środowiskowe;
 - podejmują działania proekologiczne – np. sprzątanie wyznaczonego rejonu, organizacja korowodu eko-zuchów;
 - wykonują plakaty promujące działania proekologiczne.

Zbiórka VI – „Zuch, chociaż jeszcze mały, też dodaje Śląsku chwały”.

- ❖ Myśl przewodnia:

*W sporcie, nauce, medycynie
śląski lud na świecie słynie.
Zuch więc, chociaż jeszcze mały
też dodaje Śląsku chwały.*

- ❖ Cele i zamierzenia – zgodnie z wymaganiami określonymi w „Kierunku V” (patrz zał. Nr 4 do Regulaminu zdobywania Odznaki HSZŚl.), zuchy w trakcie zbiórki powinny:
 - poznać historię sławnych Ślązaków;
 - zaprezentować własne dokonania.
- ❖ Fabuła zbiórki – Drużynowy w gawędzie przedstawia zuchom postaci sławnych Ślązaków oraz osób zasłużonych dla miejsca działania ich gromady. Podkreśla przy tym fakt, że osoby te są dlatego sławne, że działały na rzecz swojej ojczyzny, służyły ziemi na której przyszło im żyć. Podkreśla również fakt, że każdy z nas może tak postępować – każdy może przysparzać Śląsku chwały. Chociażby poprzez propagowanie wiedzy o Śląsku i lokalnej społeczności. Stąd duża część zbiórki może być poświęcona na przygotowaniu wspólnej prezentacji wiedzy i dokonań zuchów, podsumowującej wszystkie dotychczasowe zbiórki. W trakcie zbiórki zuchy mogą między innymi:
 - wziąć udział w sondzie ulicznej: „Kto jest sławnym Ślązakiem?”;
 - stworzyć galerię Wielkich Ślązaków;
 - spotkać się z osobą, która czynnie działa na rzecz społeczności lokalnej;
 - przygotować prezentację o Śląsku.

Zbiórka VII – „Wesoło pokażmy jak zuchy Odznakę HSZŚl. zdobywały”.

- ❖ Myśl przewodnia:

*Już kolegów zuch zaprasza,
wielki tłum go nie przeraża.
Wszystkie zuchy już się śpieszą,
by pokazać innym dzieciom
jak Śląsk cały poznawały
i Odznakę Harcerskiej Służby
Ziemi Śląskiej zdobywały !*

- ❖ Cele i zamierzenia – celem tej zbiórki będzie podsumowanie całego cyklu.
- ❖ Fabuła zbiórki – zbiórka ma być wielkim przedstawieniem – prezentacją, w trakcie której gromada podsumuje wszystko to co zrobiła, czego się nauczyła, czego się dowiedziała w trakcie wszystkich zbiórek cyklu. Finałowym elementem zbiórki, będzie wręczenie zuchom zdobytej Odznaki.

[\[powrót do spisu treści\]](#)

4. Jak pomóc w zdobywaniu Odznaki HSZŚl. harcerzom, harcerzom starszym i wędrownikom ?

Po mimo tego, że harcerze, harcerze starsi, wędrownicy i instruktorzy realizują zadania indywidualnie, zależy nam na Twojej pomocy Druhno Drużynowa / Druhu Drużynowy.

Działania, o podjęcie których chcemy Cię poprosić, uszeregowaliśmy następująco:

- krok I – akcja promocyjna. Przede wszystkim liczymy na twoją inwencję i umiejętnie zachęcenie swojego środowiska do podjęcia wyzwania, jakim będzie dla twoich podopiecznych (i również dla Ciebie) zdobycie Odznaki. Mamy nadzieję, że uda Ci się zorganizować ciekawą zbiórkę, w trakcie której pokażesz swoim podopiecznym bogactwo ziem wchodzących w skład Województwa Śląskiego i gdzie zachęcisz do pogłębienia wiedzy o naszym regionie, poprzez realizację próby zdobycia Odznaki. Mamy nadzieję, że nie będzie to jednorazowe twoje działanie, że po jakimś czasie, gdy skład osobowy twojego środowiska zmieni się i dojdą osoby, które nie zdobyły jeszcze Odznaki, wrócisz do pomysłu promocji akcji;

- krok II – dobór zadań. Po podjęciu decyzji przez twoich podopiecznych o zdobywaniu Odznaki, będzie potrzebna twoja pomoc (zwłaszcza twoim najmłodszym harcerzom) przy właściwym doborze zadań do realizacji. Nie trzeba Ci pewnie przypominać o tym, że zadania te muszą być odpowiednio dobrane do wieku i możliwości twoich podopiecznych;

- krok III – kontakt. Zdobywanie Odznaki rozpoczynamy od sporządzenia w formie elektronicznej „Zgłoszenia o przystąpieniu do zdobywania Odznaki HSZŚl” (wg wzoru stanowiącego właściwy załącznik do regulaminu – załącznik nr 2 lub 3). W omawianym zgłoszeniu Zdobywający podaje podstawowe dane oraz ujmuje propozycje zadań, które planuje zrealizować w ramach zdobywania Odznaki. Zgłoszenie takie należy przesłać na adres mailowy biura Chorągwi lub na adres dedykowany Kapituły. W momencie, kiedy w jednym czasie, kilkoro twoich podopiecznych zdecyduje się na zgłoszenie, fajnie byłoby, by te pojedyncze zgłoszenia zostały przez ciebie zebrane i wysłane z jednego adresu mailowego;

- krok IV – realizacja zadań. Podobnie, jak to jest w przypadku realizacji sprawności harcerskich lub znaków służb, w pracy drużyny musi się znaleźć czas, w trakcie którego twoi podopieczni będą mieli możliwość realizacji i prezentacji podjętych zadań. Część zadań może być realizowana przez poszczególne zastępy lub całą drużynę. Najlepszym środkiem dopingującym twoich podopiecznych do realizacji zadań, będzie na pewno stały twój nadzór (UWAGA ! – nie mylić z pojęciem „KONTROLA”) i pomoc w realizacji poszczególnych zadań;

- krok V – przyznanie Odznaki. Decyzję o przyznaniu Odznaki podejmuje Kapituła, która wnioskuje o ogłoszenie tego faktu w rozkazie Komendanta Chorągwi.

[\[powrót do spisu treści\]](#)

4.1 Przykładowy konspekt zbiórki drużyny harcerskiej, promującej zdobywanie Odznaki HSZŚI.

1. Temat zbiórki: „Wszystko co śląskie, nie jest nam obce”.
2. Miejsce zbiórki: park / osiedle przyległe do szkoły, w której działa drużyna.
3. Cel zbiórki: przeprowadzenie akcji promocyjnej, mającej na celu zachęcenie harcerzy do zdobycia Odznaki HSZŚI.
4. Zamierzenia – poprzez udział w zbiórce harcerze:
 - a. zapoznają się z „Regulaminem zdobywania Odznaki Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej”;
 - b. przekonują się, że warto zdobyć tą Odznakę i przy okazji podnieść swoją wiedzę o swojej małej ojczyźnie;
 - c. będą mieli możliwość zaplanowania swojego rozwoju i czynnej służby dla społeczności w której żyją.
5. Rozpiska zajęć:

Lp.	Zastosowana forma	Opis zastosowanej formy
1.	Raport	Apel harcerski – poszczególne zastępy meldują gotowość do zajęć
2.	Piosenka / płąs	Piosenka drużyny / lub nauka piosenki (płasu) tematycznie związanej z tematem zbiórki
3.	Gawęda	Wprowadzenie do gry, wyjaśnienie zasad
4.	Gra – „Śląski Orzeł”	<p>Celem gry jest zdobycie czterech plansz, które po złożeniu w jedną całość ukażą obraz Odznaki HSZŚI. oraz zdobycie hasła. Każdy z zastępów musi dotrzeć do czterech punktów kontrolnych, gdzie muszą wykonać opisane poniżej zadania. Za wykonanie danego zadania zastęp otrzymuje jedną z w/w plansz i fragment hasła.</p> <p>Opis zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Szlak ślonskich skarbów” – na dużym arkuszu szarego papieru narysowany jest kontur województwa śląskiego, z zaznaczonymi głównymi miastami regionu. Zastęp otrzymuje zdjęcia znanych miejsc – zabytków z całego województwa. Zadaniem zastępu jest rozpoznanie co przedstawia zdjęcie i ułożenie tych zdjęć we właściwym miejscu na arkuszu z konturem województwa. Z tyłu zdjęć zamieszczamy pojedyncze literki z umówionego hasła. Jeżeli zdjęcia zostaną ułożone we właściwych miejscach, literki czytane od góry planszy pozwolą odczytać fragment hasła; • „Tu sie godo i łosprawio” – zastęp otrzymuje do rozwiązania krzyżówkę, w której odgadnięte hasła wpisuje się gwarą. Oznaczone w krzyżówce literki tworzą dalszą część głównego hasła; • „Zapraszamy ku nom” – zastęp ma za zadanie przygotować projekt ulotki promującej naszą dzielnicę / miasto. W ulotce powinny się znaleźć informacje o ciekawych miejscach, które warto odwiedzić. Instruktor prowadzący punkt, ocenia projekt, a w nagrodę przekazuje zastępowi kolejny fragment hasła; • „Ślonsko kuchnia” – instruktor prowadzący punkt rozmawia z zastępem na temat typowych potraw znanych z kuchni śląskiej. W rozmowie tej szukamy wspólnie odpowiedzi, czym charakteryzuje się śląska kuchnia i czy jest zdrową kuchnią (pomimo faktu, że jest smaczna)? Zastęp otrzymuje polecenie zaplanować ciekawy, smaczny i zdrowy jadłospis. Instruktor prowadzący punkt, ocenia projekt jadłospisu i w nagrodę przekazuje zastępowi kolejny fragment hasła. <p>Zastęp po zdobyciu czterech planszy i hasła wraca na miejsce zbiórki.</p>

Lp.	Zastosowana forma	Opis zastosowanej formy
5.	Gawęda - rozmowa	Podsumowanie gry – przedstawienie „Regulaminu zdobywania Odznaki HSZŚl.”
6.	Dyskusja – „burza mózgów”	Wszyscy obecni na zbiórce zostają podzieleni na cztery grupy (najlepiej, gdyby były to dalej nasze zastępy). Przed zbiórką przygotowujemy cztery arkusze papieru – każdy arkusz jest opisany jednym z haseł określających dany kierunek działań – zgodnie z kierunkami określonymi w załączniku nr 5 do regulaminu. Każda grupa otrzymuje jeden arkusz. Zadaniem grupy jest omówienie, wymyślenie i wpisanie na dany arkusz propozycji zadań, zgodnych z danym kierunkiem. Na wykonanie zadania grupa ma 5 minut. Po tym czasie zastępy wymieniają się arkuszami. Całość zadania powtarzamy w ten sposób, aby każda grupa miała możliwość zaproponować swoje pomysły w każdym z przewidzianych kierunków.
7.	Piosenka / płąs	Powtórka piosenki / płąsu nauczonego na początku zbiórki
8.	Dyskusja - podsumowanie	Poszczególne grupy prezentują pomysły zapisane na „swoim” arkuszu. Podsumowanie całości zbiórki kończy się podjęciem decyzji o zdobywaniu Odznaki HSZŚl. przez poszczególnych harcerzy.
9.	Zakończenie zbiórki	Zakończenie zbiórki zgodne z przyjętą przez drużynę obrzędowością

6. Uwagi: jak widać powyżej, nie jest to pełny konspekt, brak tutaj przykładowo rozpiski czasowej, potrzebnych materiałów czy wskazania osób odpowiedzialnych za poprowadzenie poszczególnych elementów zbiórki. Ale elementy te można szczegółowo określić, mając wiedzę ilu harcerzy weźmie udział w zbiórce, w jakim terenie zbiórka zostanie przeprowadzona itd. itp. Zadania do gry „Śląski Orzeł” można dobrać w inny sposób, opierając się o założenia ujęte w poszczególnych „kierunkach działania” – załącznik nr 5 do regulaminu.

[\[powrót do spisu treści\]](#)

4.2 Przykładowe zestawienie działań drużyny wędrowniczej, promujące zdobywanie Odznaki HSZŚI.

W przypadku drużyny wędrowniczej, pretekstem do podjęcia dyskusji na temat zdobywania Odznaki HSZŚI. może być podjęcie działań, które wpisywały by się w jeden z siedmiu „kierunków działania”, opisanych szczegółowo w załączniku nr 6 do Regulaminu.

Przykładowo:

KIERUNEK DZIAŁAŃ	POMYSŁ NA PODJĘCIE KONKRETNEGO DZIAŁANIA
- kierunek I – PAŃSTWO	Organizacja spotkania przedstawicieli różnych organizacji młodzieżowych, działających na danym terenie – forma konferencji pt. „Ja – młody samorządowiec”. Spotkanie z udziałem przedstawicieli organów samorządowych, którzy mogą naświetlić konkretny problem społeczny. Spotkanie to powinno skutkować podjęciem działań, mających na celu włączenie się grupy w próbę rozwiązania omawianego problemu.
- kierunek II – SPOŁECZEŃSTWO	Przygotowanie i przeprowadzenie zajęć dla pensjonariuszy Domu Dziennego Pobytu – podopiecznych MOPS.
- kierunek III – GOSPODARKA	Organizacja imprezy pod hasłem: „Młodzieżowa Giełda Pracy”. Imprezę można zorganizować przy współudziale przedstawicieli miejscowego Urzędu Pracy. Do współpracy można zaprosić inne organizacje młodzieżowe, przedstawicieli miejscowych uczelni, przedstawicieli związku pracodawców.
- kierunek IV – ŚRODOWISKO	Organizacja happeningu ekologicznego – pokazanie konieczności czynnej ochrony środowiska naturalnego.
- kierunek V – KULTURA	Organizacja wędrowki szlakiem twórców ludowych regionu – spotkanie z artystami ludowymi, warsztaty rękodzieła. Prezentacja twórczości i wyrobów ludowych, pokaz technik oraz materiałów wykorzystywanych w twórczości oraz narzędzi niezbędnych do realizacji swoich ludowych pasji.
- kierunek VI – HISTORIA I TRADYCJA	Organizacja wieczornicy z udziałem instruktorów – seniorów pod hasłem: „Harcerska sztafeta pokoleń”.
- kierunek VII – MY Z TEJ ZIEMI	Opracowanie prezentacji na temat zwyczajów ludowych regionu.

Powyżej zaproponowaliśmy tylko po jednym pomysłem – działaniu, które byłoby nawiązaniem do założeń określonych w danym „kierunku działania” – patrz załącznik nr 6 do regulaminu. Znajomość środowiska, w którym działa twoja drużyna pozwoli pewnie wymyślić wiele innych, może ciekawszych działań. Działania, które pozwolą na rozwój twoich wędrowników a zarazem będą odpowiedzią na potrzeby środowiska w którym przyszło wam działać. Niezależnie od podjętych działań, mają one być również pretekstem do rozmowy na temat podjęcia przez poszczególnych wędrowników prób zdobycia Odznaki.

[\[powrót do spisu treści\]](#)

5. Regulamin zdobywania Odznaki HSZŚI.

Regulamin zdobywania ODZNAKI HARCERSKIEJ SŁUŻBIE ZIEMI ŚLĄSKIEJ.

§ 1

Definicje

W niniejszym regulaminie użyto następujących sformułowań, przez które należy rozumieć:

1. Ilekroć w regulaminie użyto sformułowań „harcerze, harcerze starsi, wędrownicy i instruktorzy” (w różnych odmianach, przypadkach), należy zapis interpretować w ten sposób, że zapis dotyczy harcerek / harcerzy, wędrowniczek / wędrowników, instruktorek / instruktorów.
2. Ilekroć w regulaminie użyto sformułowania „Odznaka”, należy zapis interpretować jako skrót od pełnej nazwy – „Odznaka Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej”. W treści dokumentu użyto również równoznacznego skrótu – „Odznaka HSZŚI”.
3. Ilekroć w regulaminie użyto sformułowania „Zdobywający”, należy zapis interpretować jako harcerz, harcerz starszy, wędrownik i instruktor lub jako gromada zuchowa – który/a zdobywa Odznakę.

§ 2

Istota zdobywania Odznaki

1. Odznaka Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej zdobywana przez zuchy, harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników i instruktorów Śląskiej Chorągwi ZHP, jest wyrazem zaangażowania w sprawy regionu i harcerstwa.
2. Zuchy, harcerze, wędrownicy oraz instruktorzy pragnący zdobyć Odznakę:
 - a. poznają i upowszechniają historię oraz tradycje swojego regionu;
 - b. służą swoją pracą, nauką i zabawą innym – swojemu środowisku działania, społeczeństwu, Polsce;
 - c. realizują zadania wynikające z programu zdobywania Odznaki.
3. Odznaka wykonana jest z metalu, ma kształt owalu, na którym znajdują się następujące elementy:
 - a. na stronie czołowej znajduje się stylizowany orzeł śląski;
 - b. wzdłuż brzegów Odznaki biegną wstęgi w barwach biało – czerwonych;
 - c. w dolnej części odznaki umieszczony jest napis: Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej.
4. Odznakę Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej zuchy, harcerze, harcerze starsi, wędrownicy i instruktorzy mogą zdobyć tylko jednokrotnie, bez możliwości ponownego zdobywania Odznaki po przejściu do kolejnej grupy metodycznej / wiekowej.
5. Odznakę nosi się zgodnie z właściwym regulaminem ZHP, regulującym zasady harcerskiego umundurowania.
6. Koszt wykonania Odznaki ponosi Komenda Chorągwi.
7. Do prowadzenia spraw związanych z przyznaniem Odznaki, upoważniona jest Kapituła Odznaki Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej, powoływana rozkazem przez Komendanta Chorągwi.

§ 3

Przystąpienie do zdobywania Odznaki, realizacja zadań, decyzja o przyznaniu Odznaki.

1. Odznaka zdobywana jest przez:
 - a. gromadę zuchową, poprzez realizację cyklu niesprawnościowego – decyzję o przystąpieniu do zdobywania Odznaki zuchy i kadra gromady podejmuje w Kręgu Rady;
 - b. harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników i instruktorów, którzy decyzję o przystąpieniu do zdobywania Odznaki podejmują indywidualnie.
2. Po podjęciu decyzji o przystąpieniu do zdobywania Odznaki, Zdobywający Odznakę sporządza w formie elektronicznej „Zgłoszenie o przystąpieniu do zdobywania Odznaki HSZŚL”, wg wzoru stanowiącego załącznik niniejszego regulaminu – odpowiednio:
 - a. załącznik nr 1 – dla gromad zuchowych;
 - b. załącznik nr 2 – dla harcerzy i harcerzy starszych;
 - c. załącznik nr 3 – dla wędrowników oraz instruktorów.

W omawianym zgłoszeniu Zdobywający podaje podstawowe dane oraz ujmuje propozycje zadań, które planuje zrealizować w ramach zdobywania Odznaki.

3. Zadania, które Zdobywający planuje zrealizować w ramach zdobywania Odznaki, muszą wynikać z przejętych w niniejszym regulaminie kierunków działań oraz propozycji zadań do realizacji, przy zachowaniu zasady, że zdobywający Odznakę musi zrealizować co najmniej po jednym zadaniu z każdego określonego w regulaminie kierunku działań. Kierunki działań i propozycje zadań do zrealizowania zostały szczegółowo określone:
 - a. dla gromad zuchowych – w załączniku nr 4 do niniejszego regulaminu;
 - b. dla harcerzy, harcerzy starszych – w załączniku nr 5 do niniejszego regulaminu;
 - c. dla wędrowników oraz instruktorów – w załączniku nr 6 do niniejszego regulaminu.
4. Sporządzone „Zgłoszenie o przystąpieniu do zdobywania Odznaki” należy przesać w formie elektronicznej na adres biura Śląskiej Chorągwi ZHP – biuro@slaska.zhp.pl (lub na adres mailowy Kapituły).
5. Przesłane zgłoszenie podlega uzgodnieniu i zatwierdzeniu przez Kapitułę.
6. Kapituła informuje Zdobywającego o zatwierdzeniu zgłoszenia i wyrażeniu zgody na realizację przyjętych zadań. Zgłoszenie takie zostaje wydrukowane przez Kapitułę i przekazane Zdobywającemu pocztą na adres korespondencyjny podany w zgłoszeniu.
7. W przypadku harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników i instruktorów, w otrzymanym zgłoszeniu, Zdobywający zbiera potwierdzenia wykonania poszczególnych zadań – zadania te powinny być potwierdzone przez drużynowego, komendanta hufca, instytucje, organizacje społeczne na rzecz których były podejmowane działania.
8. Gromada zuchowa dokumentuje wszystkie działania związane ze zdobywaniem Odznaki w odrębnej książeczce – kronice. Kronika ta wraz z innymi materiałami pozyskanymi w trakcie realizacji zadań, po zakończeniu cyklu powinna być przekazana wraz z meldunkiem do Kapituły Odznaki HSZŚL.
9. W przypadku konieczności zmiany któregokolwiek z zatwierdzonych zadań, Zdobywający jest zobowiązany uzgodnić taką zmianę z Kapitułą.
10. Po zrealizowaniu wszystkich zadań, Zdobywający przesyła uzupełnione zgłoszenie do siedziby Śląskiej Chorągwi ZHP, z prośbą do Kapituły o weryfikację wykonanych zadań i przyznanie Odznaki. Do zgłoszenia muszą być dołączone:
 - a. meldunek – raport, zawierający opis wykonanych zadań i dokumentację fotograficzną;
 - b. materiały opracowane lub pozyskane w trakcie realizowania wymagań Odznaki.W/w meldunek oraz materiały mogą być przedstawione w dowolnej formie, w tym w formie elektronicznej na nośniku elektronicznym (płyta CD / DVD).
11. Kapituła zastrzega sobie prawo weryfikacji realizacji poszczególnych zadań z komendantem macierzystego hufca Zdobywającego.

12. Po zweryfikowaniu materiałów przedstawionych przez Zdobywającego, Kapituła podejmuje decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania Odznaki. W przypadku podjęcia decyzji o odmowie przyznania, Kapituła jest zobowiązana wskazać powody podjętej decyzji wraz ze wskazaniem konieczności uzupełnienia danych zadań.
13. W przypadku podjęcia decyzji o przyznaniu Odznaki, Kapituła wnioskuje do Komendanta Chorągwi o ogłoszenie decyzji w rozkazie Komendanta.
14. Przyznanie Odznaki dokumentuje się wręczeniem stosownego zaświadczenia, a w przypadku gromad zuchowych wręczeniem pamiątkowego dyplomu. Informacja o przyznaniu Odznaki może być ujęta w systemie „Ewidencja ZHP”.

§ 4

Ustalenia dotyczące zasad pracy Kapituły Odznaki Harcerskiej Służbie Ziemi Śląskiej.

1. Kapitułę powołuje rozkazem Komendant Chorągwi.
2. Organizacyjnie Kapituła podlega pod Zastępcę Komendanta Chorągwi ds. Programowych.
3. Kapituła rozpatruje sprawy związane z przyznaniem Odznaki na posiedzeniach plenarnych, organizowanych w cyklu – co dwa miesiące.
4. Kapituła prowadzi właściwą dokumentację dotyczącą pracy Kapituły, w tym między innymi „Rejestr zgłoszeń o przystąpieniu do zdobywania Odznaki” oraz „Rejestr przyznanych Odznak Harcerskiej Służby Ziemi Śląskiej”.

§ 5

Postanowienia końcowe.

1. Integralną częścią niniejszego Regulaminu są następujące załączniki:
 - a. załącznik nr 1 – „Zgłoszenie o przystąpieniu gromady zuchowej do zdobywania Odznaki HSZŚI”;
 - b. załącznik nr 2 – „Zgłoszenie o przystąpieniu do zdobywania Odznaki HSZŚI – wzór dla harcerzy i harcerzy starszych”;
 - c. załącznik nr 3 – „Zgłoszenie o przystąpieniu do zdobywania Odznaki HSZŚI – wzór dla wędrowników i instruktorów”;
 - d. załącznik nr 4 – „Kierunki działań i propozycje zadań do zrealizowania przez gromady zuchowe, w ramach zdobywania Odznaki HSZŚI”;
 - e. załącznik nr 5 – „Kierunki działań i propozycje zadań do zrealizowania przez harcerzy, harcerzy starszych w ramach zdobywania Odznaki HSZŚI”;
 - f. załącznik nr 6 – „Kierunki działań i propozycje zadań do zrealizowania przez wędrowników i instruktorów, w ramach zdobywania Odznaki HSZŚI”.
2. Kapituła zastrzega sobie prawo do interpretacji regulaminu.
3. Niniejszy regulamin wchodzi w życie z datą jego zatwierdzenia przez Komendanta Śląskiej Chorągwi ZHP.

ZGŁOSZENIE O PRZYSTĄPIENIU GROMADY ZUCHOWEJ DO ZDOBYWANIA ODZNAKI HSZŚL

Dane dotyczące wnioskującego

1. Numer – nazwa gromady zuchowej:
 2. Hufiec:
 3. Drużynowy – stopień / imię i nazwisko:
 4. Adres e-mail:
 5. Adres korespondencyjny (kod pocztowy / miasto / adres):
-

Zgodnie z decyzją podjętą wraz z zuchami w Kręgu Rady, zgłaszam chęć przystąpienia naszej gromady do zdobywania Odznaki HSZŚL. W ramach zdobywania omawianej Odznaki, gromada nasza zauczestniczy w następujących zbiórkach:

KIERUNEK DZIAŁAŃ	Tytuł i krótki opis najważniejszych elementów planowanej zbiórki
I	
II	
III	
IV	

V	
---	--

Planowany termin zakończenia próby:

.....
/ czytelny podpis drużynowego/

Akceptacja komendanta hufca:

Akceptuję przystąpienie Gromady Zuchowej do zdobywania Odznaki HSZŚI.

Komendant Hufca – – nr tel.
/ nazwa hufca / /stopień, nazwisko – imię/

.....
/ czytelny podpis komendanta hufca/

ZGŁOSZENIE O PRZYSTĄPIENIU DO ZDOBYWANIA ODZNAKI HSZŚl. HARCERKI – HARCERZA HARCERKI STARSZEJ – HARCERZA STARSZEGO

Dane dotyczące wnioskującego:

1. Stopień / imię i nazwisko:
2. Hufiec:
3. Środowisko działania (nr i nazwa drużyny, której jest członkiem):
4. Adres e-mail:
5. Adres korespondencyjny (kod pocztowy / miasto / adres):

Zgłaszam chęć przystąpienia do zdobywania Odznaki HSZŚl. W ramach programu zdobywania omawianej Odznaki, planuję zrealizować następujące zadania:

Kierunek działań	Nr wybranego wymagania	Określenie zadania	Potwierdzenie realizacji zadania
I			
II			
III			

IV			
----	--	--	--

Planowany termin zamknięcia próby:

.....
/czytelny podpis wnioskującego/

Akceptacja drużynowego:

Potwierdzam członkostwo dh w drużynie

Akceptuję przystąpienie dh do zdobywania Odznaki HSZŚl.

Drużynowy – – nr tel.
/nr drużyny/ /stopień, nazwisko – imię/

.....
/czytelny podpis drużynowego/

ZGŁOSZENIE O PRZYSTĄPIENIU DO ZDOBYWANIA ODZNAKI HSZŚL. WĘDROWNICZKI – WĘDROWNIKA INSTRUKTORKI – INSTRUKTORA

Dane dotyczące wnioskującego:

6. Stopień / imię i nazwisko:
7. Hufiec:
8. Środowisko działania (nr i nazwa drużyny, której jest członkiem):
9. Adres e-mail:
10. Adres korespondencyjny (kod pocztowy / miasto / adres):

Zgłaszam chęć przystąpienia do zdobywania Odznaki HSZŚL. W ramach programu zdobywania omawianej Odznaki, planuję zrealizować następujące zadania:

Kierunek działań	Nr wybranego wymagania	Określenie zadania	Potwierdzenie realizacji zadania
I			
II			
III			
IV			

V			
VI			
VII			

Planowany termin realizacji próby:

.....
/czytelny podpis wnioskującego/

Akceptacja drużynowego / komendanta hufca*:

Potwierdzam członkostwo dh w drużynie

Akceptuję przystąpienie dh do zdobywania Odznaki HSZŚI.

Drużynowy - - nr tel.
/ nr drużyny / /stopień, nazwisko – imię/

Komendant Hufca - - nr tel.
/ nazwa hufca / /stopień, nazwisko – imię/

.....
/czytelny podpis drużynowego lub komendanta hufca/

* w przypadku jeżeli Zdobywającym jest instruktor, akceptację wyraża komendant hufca

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROPOZYCJE ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA PRZEZ GROMADY ZUCHOWE.

Słowem wstępu.

Do akcji zdobywania Odznaki HSZŚl. może przystąpić gromada zuchowa, która pracuje co najmniej rok i posiada podstawowe elementy obrzędowości – nr i nazwę gromady, totem, piosenkę i okrzyk, kronikę. 90% gromady złożyło Obietnicę Zucha a zuchy są w większości umundurowane.

Gromada zuchowa zdobywa Odznakę poprzez realizację cyklu niesprawnościowego. Cykl ten powinien składać się od pięciu do siedmiu zbiórek. W programie zbiórek powinny być ujęte i zrealizowane zajęcia o charakterze określonym w regulaminie Odznaki, w części dotyczącej zuchów. Dobór elementów poszczególnych zbiórek zależy od kadry gromady, przy czym muszą one być zgodne z kierunkami określonymi w regulaminie. Zależy nam na promowaniu wiedzy na temat różnorodności regionu, stąd obligatoryjnym zadaniem dla wszystkich gromad jest zadanie polegające na nawiązaniu kontaktu z inną gromadą zuchową, działającą w naszej Chorągwi, ale wchodzącą w strukturę innego Hufca.

Gromada dokumentuje wszystkie działania związane ze zdobywaniem Odznaki w odrębnej książeczce – kronice. Kronika ta wraz z innymi materiałami pozyskanymi w trakcie realizacji zadań, po zakończeniu cyklu powinna być przekazana wraz z meldunkiem do Kapituły Odznaki HSZŚl.

W trakcie realizacji omawianego cyklu, drużynowy nie może zapomnieć o Prawie Zucha oraz o wymaganiach na gwiazdki zuchowe. Ostatnia zbiórka z cyklu – podsumowująca cały cykl, powinna być zorganizowana już po podjęciu decyzji przez Kapitułę o przyznaniu gromadzie Odznaki.

➤ KIERUNEK I – Zuch Śląsk na mapie szybko odnajduje, odkrywa ziemię rodzinną i dobrze się tu czuje.

Każdy zuch jak należy
wie gdzie Śląska Ziemia leży.
Zna bogactwa tej krainy,
wie, gdzie lasy, gdzie kominy.
Śląskim szlakiem maszeruje
i odkrycia swe notuje !

W ramach realizacji tego kierunku, gromada powinna zorganizować wyprawę śląskim szlakiem – czyli wziąć udział w rajdzie, biwaku, wycieczce lub zwiadzie, w trakcie którego zuchy dotrą do ciekawego historycznie lub turystycznie miejsca.

W programie tej wyprawy lub w konspekcie zbiórki podsumowującej odbytą wyprawę należy ująć między innymi następujące zajęcia:

- czytanie mapy Śląska;
- majsterka – wykonanie map plastycznych;
- gry i zabawy – rebusy geograficzne, quizy z wykorzystaniem wiedzy nabytej w trakcie wyprawy;
- organizacja okolicznościowej mini wystawy – np. prezentację pocztówek ze Śląska;
- stworzenie bloga gromady na temat miejscowości, w której działają zuchy.

➤ **KIERUNEK II – Zuch pielęgnuje i poznaje, tradycje Śląska – tutejsze zwyczaje.**

Śląski strój już zuch zakłada
gwarą naszą pięknie włada.
Mnóstwo legend zna z tych stron
i trojaka tańczy on.
Piękną historię przodków zna
o zachowanie ich pamięci dba.

W ramach realizacji tego kierunku zuchy powinny za uczestniczyć w zajęciach, w trakcie których poznają między innymi:

- różnorodność strojów ludowych, występujących na ziemiach wchodzących w skład województwa śląskiego;
- bogactwo gwary śląskiej;
- zwyczaje ludowe regionu.

W programie tych zajęć można ująć między innymi następujące działania:

- szycie, malowanie, wyklejanie śląskich strojów;
- organizacja konkursu gwary śląskiej;
- wykonanie słowniczka gwarowego;
- nauka piasów: „Karlusy” i „Trojok” lub dowolnego śląskiego tańca ludowego;
- teatrzyk samorodny – inscenizacja śląskich legend;
- organizacja wycieczki do skansenu lub izby regionalnej;
- gotowanie śląskich potraw, przygotowanie zuchowej książki potraw regionalnych;
- udział w spotkaniu z ważną dla regionu osobistością.

➤ **KIERUNEK III – Zuch dzieli się swoimi zdobyczami, z innymi przyjaciółmi - Ślązakami.**

Wielka i piękna jest śląska kraina,
W niej nasza śląska zuchowa familija.
Przedstawmy więc nasz najbliższy dom,
Przecież zuchy zuchom pszają i rade sobie są.

W ramach realizacji tego kierunku zuchy powinny za uczestniczyć w zajęciach, w trakcie których między innymi:

- zapoznają się z wartościami tradycyjnej śląskiej rodziny;
- dowiedzą się jak wygląda rodzina śląskich gromad zuchowych;
- nawiążą kontakt z inną gromadą zuchową z innego rejonu Śląska i zaprezentują swoje środowisko działania (miasto / wioskę) oraz swoją gromadę.

W programie tych zajęć można ująć między innymi następujące działania:

- wykonanie wizytówki gromady, gdzie zostaną przedstawione poszczególne zuchy, obrzędowość gromady, jej osiągnięcia;
- przygotowanie zaproszenie – przewodnika po ciekawych miejscach znajdujących się w ich miejscowości;
- nagranie filmowej wersji wizytówki gromady.

➤ **KIERUNEK IV – Zuch wie że Śląsk zielony być może, dba o środowisko i o porządek na dworze.**

Przyrodę tej ziemi zuch szanuje,
z ekologii nie żartuje.
Zrobi coś dla środowiska,
żeby ta ziemia była czysta.
W domu też wprowadzi zmiany:
wodę, energię i papier oszczędzamy.

W ramach realizacji tego kierunku gromada powinna poznać bogactwo przyrody śląskiej ziemi i zagadnienia związane z ochroną środowiska, zwłaszcza w regionach silnie uprzemysłowionych.

W programie zajęć organizowanych w ramach tego kierunku można ująć między innymi następujące działania:

- nauka piosenki: „Kominy, brudne rzeki”;
- organizacja zwiadu ekologicznego, wycieczki do dowolnego śląskiego rezerwatu przyrody;
- organizacja pożytecznych prac na rzecz ochrony środowiska naturalnego;
- organizacja imprezy promującej działania proekologiczne – np. korowodu eko-zuchów;
- majsterka – wykonanie plakatów i strojów do korowodu eko-zuchów;
- stworzenie katalogu możliwych eko-oszczędności.

➤ **KIERUNEK V – W niejednej dziedzinie lud śląski już słynie, a zuch choć jeszcze mały, też dodaje Śląsku chwały.**

W sporcie, nauce, medycynie
śląski lud na świecie słynie.
Zuch więc, chociaż jeszcze mały
też dodaje Śląsku chwały.

W ramach realizacji tego kierunku zuchy powinny wziąć udział w zajęciach, w trakcie których będą miały możliwość:

- poznania historii sławnych Ślązaków;
- zaprezentowania własnych dokonań.

W programie zajęć organizowanych w ramach tego kierunku można ująć między innymi następujące działania:

- organizacja sondy ulicznej: „Kto jest sławnym Ślązakiem?”;
- stworzenie galerii Wielkich Ślązaków;
- udział w spotkaniu z ważną dla regionu osobistością.

➤ **PODSUMOWANIE AKCJI**

Już kolegów zuch zaprasza,
wielki tłum go nie przeraża.
Wszystkie zuchy już się śpieszą,
by pokazać innym dzieciom
jak Śląsk cały poznawały
i Odznakę Harcerskiej Służby
Ziemi Śląskiej zdobywały !

W ramach podsumowania gromada powinna zorganizować spotkanie z rówieśnikami lub rodzicami zuchów, w trakcie którego to spotkanie podsumują działania podjęte w trakcie realizacji poprzednich kierunków.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROPOZYCJE ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA PRZEZ HARCERZY, HARCERZY STARSZYCH.

Warunkiem przystąpienia do zdobywania Odznaki jest:

- złożone Przymierzenie Harcerskie;
- co najmniej roczny staż pracy w drużynie;
- posiadanie przez harcerza regulaminowego umundurowania.

W ramach zdobywania odznaki harcerze powinni poznać swoją małą ojczyznę, jaką jest nasze województwo oraz wyjść w świat, poza obręb swojej harcówki.

Warunkiem zdobycia odznaki jest realizacja po jednym zadaniu z zaproponowanych poniżej kierunków.

UWAGA ! Podane poniżej przykładowe formy realizacji nie są obligatoryjne. Każdy Zdobywający ma prawo do zaproponowania własnego autorskiego pomysłu na realizację wybranego przez siebie wymagania. Na końcu niniejszego załącznika zostało zamieszczone przykładowe „Zgłoszenie o przystąpieniu do zdobywania odznaki HSZŚL”, w którym ujęto zadania opracowane o wymagania określone w poszczególnych „kierunkach”.

➤ KIERUNEK I – Historia i tradycje regionu

WYMAGANIE	PRZYKŁADOWA FORMA REALIZACJI
1. Poznać historię i tradycję swej miejscowości, regionu.	Uczestniczył/a w zwiadzie związanym z historią regionu i harcerstwa. Zwiedził/a izbę tradycji, muzeum regionalne lub park etnograficzny.
2. Czynnie uczestniczył w uroczystościach związanych z ważnymi datami z historii regionu.	Wziął / wzięła udział w obchodach święta miasta, regionu.
3. Poznać historię ludzi znanych, działających na rzecz lokalnej społeczności.	Przygotował/a i przeprowadził/a wywiad z postacią związaną z regionem na temat tradycji regionu. Przygotował/a i przeprowadził/a ognisko – kominek z udziałem gości – ciekawymi ludźmi z regionu
4. Uczestniczył w rajdzie związanym z historią regionu.	Odwiedził/a miejsce, które zostawiło trwałe ślad w historii. Wiadomości, spostrzeżenia, obserwacje przedstawił/a w ciekawej formie, np. prezentacji multimedialnej
5. Poznać i propagować zwyczaje ludowe swojego regionu.	Przygotował/a i przedstawił/a prezentację dotyczącą zwyczajów ludowych związanych ze zbliżającymi się świętami (Boże Narodzenie, Wielkanoc, zwyczaje nawiązujące do pór roku).

➤ **KIERUNEK II – Działania ekologiczne na rzecz ochrony środowiska**

WYMAGANIE	PRZYKŁADOWA FORMA REALIZACJI
1. Zainteresował się nowymi metodami ochrony środowiska. Podjął działania proekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadziła akcję promującą poznane metody ochrony środowiska. Zorganizował/a zwiad środowiskowy – zebrał/a wiadomości na temat zagrożeń ekologicznych w rejonie swojego miejsca zamieszkania / działania / regionu. Wyniki zwiadu przedstawił/a w ciekawy sposób. Zdobył/a przynajmniej dwie sprawności dwuwiazdkowe, związane z ekologią.
2. Zna skutki ocieplenia klimatu, promuje działania zapobiegające temu zjawisku.	Stworzył/a film lub prezentację multimedialną, przedstawiającą skutki ocieplenia klimatu oraz środki zaradcze.
3. Zna i stosuje zasady zdrowego i racjonalnego żywienia oraz zasady higieny osobistej	<ul style="list-style-type: none"> Przygotował/a i zaprezentował/a propozycję zdrowego i racjonalnego jadłospisu. Zaproponował/a członkom zastępu / drużyny zestaw ciekawych ćwiczeń podnoszących sprawność fizyczną.
4. Wziął udział w akcjach promujących działania proekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> Współorganizował/a Dzień Ziemi dla członków drużyn swojego hufca. Zaprojektował/a koszulkę promującą działania proekologiczne. Uczestniczył/a w porządkowaniu parku, szlaku turystycznego, zieleńca, posesji szkolnej.

➤ **KIERUNEK III – Działanie na rzecz wspólnot lokalnych**

WYMAGANIE	PRZYKŁADOWA FORMA REALIZACJI
1. Podjął działania na rzecz lokalnej wspólnoty.	<ul style="list-style-type: none"> Współorganizował/a w miejscu zamieszkania festyn dla dzieci niezrzeszonych w ZHP. Nawiązał/a kontakt z świetlicą środowiskową działającą w miejscu zamieszkania, gdzie zorganizował/a np. wspólne zawody, śpiewogranie, gry i zabawy. Wykonał/a wraz z drużyną pożyteczne prace na rzecz wspólnoty lokalnej np. sprzątnięcie, grabienie liści, odgarnianie śniegu, wieszanie plakatów itp. Przeprowadził/a w klasie, na godzinie wychowawczej harcerskie zajęcia integracyjne. Współorganizował/a konkurs plastyczny, fotograficzny, olimpiadę o tematyce związanej z tradycjami miasta dla uczniów swojej szkoły do, której chodzi.

➤ KIERUNEK IV – Poznanie swojego regionu poprzez organizację lub udział w imprezach turystycznych.

WYMAGANIE	PRZYKŁADOWA FORMA REALIZACJI
1. Wziął udział w imprezie turystycznej, promującej walory turystyczne regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Wziął / wzięła udział w rajdzie rowerowym szlakiem najciekawszych zabytków / miejsc regionu. • Wziął / wzięła udział w wyprawie po regionie, zorganizowanej w formie np. rajdu rowerowego, spływu kajakowego, rajdu konnego.
2. Współdziałał/a z innymi organizacjami promującymi turystykę w regionie.	<ul style="list-style-type: none"> • Współdziałał/a z PTTK, współorganizując imprezę o charakterze turystycznym, np. organizując zjazd miejski dla harcerzy i osób niezrzeszonych. • Podjął / podjęła współpracę z środowiskiem innego hufca, organizując np. wspólny biwak lub wieczornicę związaną z regionem.
3. Promował walory turystyczne regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Opracował/a trasę jednodniowej, pieszej wycieczki dla zastępu / drużyny, z zaznaczeniem ciekawych miejsc, obiektów, pomników przyrody (opis trasy). • Zorganizował dla swojej drużyny konkurs – olimpiadę wiedzy, gdzie uczestnicy imprezy będą mogli wykazać się wiedzą na temat historii, rozwoju i tradycji regionu. • Przeprowadził/a grę fabularną związaną z historią regionu. • Zorganizował/a zbiórkę „artystyczną” (malarską) w plenerze o tematyce „Piękno regionu śląskiego”.

/ przykładowe zgłoszenie /

ZGŁOSZENIE O PRZYSTĄPIENIU DO ZDOBYWANIA ODZNAKI HSZŚL

Dane dotyczące wnioskującego:

11. Stopień / imię i nazwisko: samarytanka Anna Nowak
12. Hufiec: Chorzów
13. Środowisko działania (nr i nazwa drużyny, której jest członkiem): 116 KDH „Zawiszacy”
14. Adres e-mail: anna_nowak@gmail.com
15. Adres korespondencyjny (kod pocztowy / miasto / adres): 41-500 Chorzów, ul. Fabryczna 23/4

Zgłaszam chęć przystąpienia do zdobywania Odznaki HSZŚL. W ramach programu zdobywania omawianej Odznaki, planuję zrealizować następujące zadania:

Kierunek działań	Nr wybranego wymagania	Określenie zadania	Potwierdzenie realizacji zadania
I	1	Zwiedzę Gómośląski Park Etnograficzny w Parku Śląskim w Chorzowie. Z wizyty w w/w Parku przygotuję galerię zdjęć, na których zaprezentuję najciekawsze eksponaty i obiekty. Galerię zaprezentuję na zbiórce drużyny	
II	4	Przygotuję projekt koszulki promującej działania proekologiczne. Zorganizuję w drużynie konkurs plastyczny na logo akcji „Dzień Ziemi ' 2015”	
III	1	Przygotuję i poprowadzę turniej dawnych gier podwórkowych dla dzieciaków z przedszkola nr 8 w Chorzowie.	
IV	3	Przygotuję mini przewodnik pod hasłem „Atrakcje, ciekawe miejsca i historyczne niespodzianki Chorzowa Batorego”. Przygotowany materiał zaprezentuję na moim blogu.	

.....
/ czytelny podpis wnioskującego /

Akceptacja drużynowego:

Potwierdzam członkostwo dh Anny Nowak w 116 KDH. Akceptuję przystąpienie dh Ani do zdobywania Odznaki HSZŚL.

Drużynowy 116 KDH – p.wd. Jan Kowalski – nr tel. 000 000 000

.....
/ czytelny podpis drużynowego /

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROPOZYCJE ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA PRZEZ WĘDROWNIKÓW I INSTRUKTORÓW.

Warunkiem przystąpienia do zdobywania Odznaki jest:

- dla wędrownika:
 - złożone Przyrzeczenie Harcerskie;
 - co najmniej roczny staż pracy w drużynie;
 - posiadanie regulaminowego umundurowania;
- dla instruktora – posiadanie co najmniej stopnia przewodnika i pełnienie stałej służby.

Wędrownicy i instruktorzy, którzy chcą zdobyć odznakę Harcerskiej Służby Ziemi Śląskiej powinni wykazać się szeroko pojętą wrażliwością na sprawy regionu, jak również ruchu harcerskiego. Życie w XXI wieku wymusza na wędrownikach i instruktorach Związku Harcerstwa Polskiego posiadanie podstawowej wiedzy o najbliższym otoczeniu, zarówno politycznym, społecznym, jak i kulturowym. Wędrownik oraz instruktor – jako osoba, która już wie, bądź wkrótce rozpocznie dorosłe życie, powinien orientować się w sprawach gospodarczych. Powinien również świadomie i w pozytywny sposób wpływać na środowisko naturalne. Jednocześnie nie może on zapominać o historii i tradycji swojej małej ojczyzny, a także regionu.

Warunkiem zdobycia odznaki jest realizacja po jednym zadaniu z niżej zaproponowanych kierunków.

UWAGA ! Na końcu niniejszego załącznika zostało zamieszczone przykładowe „Zgłoszenie o przystąpieniu do zdobywania odznaki HSZŚI”, w którym ujęto zadania opracowane o wymagania określone w poszczególnych „kierunkach”.

➤ KIERUNEK I – PAŃSTWO

1. Rozumie konstytucyjne zasady ustroju polskiego, w tym w szczególności zasadę decentralizacji władzy publicznej i samorządu.
2. Zna kompetencje i przedmiot działania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, zapoznał/a się ze stosownymi aktami prawa (ustawy samorządowe).
3. Wie, w jaki sposób odbywają się wybory władz samorządowych, wzięt/wzięta udział w wyborach samorządowych.
4. Zna działalność, przedstawicieli, liderów partii politycznych sprawujących władzę w gminie, powiecie i województwie śląskim.
5. Wie, jak działają poszczególne organy władzy w jednostkach samorządu terytorialnego, rozumie proces podejmowania decyzji na szczeblu gminy, powiatu i województwa.

➤ KIERUNEK II – SPOŁECZEŃSTWO

1. Zdiagnozował/a podstawowe lokalne problemy społeczne (np. ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przestępczość), identyfikuje działania, które mają na celu ich neutralizację.
2. Wie, czym jest kapitał społeczny, wskazał/a organizacje pozarządowe działające na terenie swojego powiatu.

3. Zorganizował/a akcję społeczną na rzecz lokalnej społeczności.
4. Wie, jakie media działają w jego lokalnym środowisku - napisał/a artykuł do lokalnej prasy podejmujący harcerską tematykę.
5. Podjął/podjęła współpracę na rzecz społeczności lokalnej lub regionalnej z władzami gminy, powiatu, województwa śląskiego.

➤ **KIERUNEK III – GOSPODARKA**

1. Zdobył/a wiedzę na temat największych inwestycji w swoim powiecie, jak również na terenie całego województwa.
2. Zapoznał/a się z procedurami niezbędnymi w celu założenia własnej działalności gospodarczej.
3. Wie, jak funkcjonuje lokalny rynek pracy, zapoznał/a się z ofertami pracy i działalnością powiatowego urzędu pracy.
4. Poznał/a funkcjonowanie lokalnego rynku mieszkaniowego.
5. Potrafi wskazać atuty gospodarcze swojej gminy, powiatu, województwa śląskiego.

➤ **KIERUNEK IV – ŚRODOWISKO**

1. Zna koncepcję i zasady zrównoważonego rozwoju regionu.
2. Zdiagnozował/a stan zanieczyszczenia lokalnego środowiska naturalnego; wie, jak mu przeciwdziałać.
3. Rozpowszechnił/a proekologiczne postawy u dzieci (np. przedszkolaków, uczniów szkoły podstawowej, zuchów, harcerzy).
4. Wie, czym jest bioróżnorodność i rozumie jej znaczenie dla środowiska naturalnego regionu.
5. Podjął/podjęła działanie na rzecz ochrony lokalnego środowiska naturalnego.

➤ **KIERUNEK V – KULTURA**

1. Zna dorobek wybitnych twórców, artystów, muzyków regionu.
2. Zidentyfikował/a wybitne przykłady dziedzictwa kulturowego regionu.
3. Aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojej gminy, powiatu lub województwa śląskiego.
4. Odwiedził miejsca związane z kulturą w swojej gminie, powiecie lub w województwie śląskim (np. teatr, wystawa sztuki, muzeum).
5. Poznał/a subkultury młodzieżowe (jako przykład kultury niższego rzędu) charakterystyczne dla swojej gminy, powiatu lub województwa śląskiego.

➤ **KIERUNEK VI – HISTORIA I TRADYCJA**

1. Zna historię samorządności województwa śląskiego.
2. Zna historię swojej gminy lub powiatu.
3. Zna sylwetki wybitnych osób urodzonych na terenie dzisiejszego województwa śląskiego.
4. Potrafi posługiwać się gwarą charakterystyczną dla swojego subregionu.
5. Zna elementy kultury i tradycji charakterystyczne dla swojej gminy, powiatu lub województwa śląskiego.

➤ **KIERUNEK VII – MY Z TEJ ZIEMI**

1. Zna historię swojego hufca, potrafi wskazać wybitnych instruktorów, którzy pełnili lub pełnią służbę na rzecz ruchu harcerskiego.
2. Zna historię walki narodowowyzwoleńczej śląskich harcerzy.
3. Zorganizował/a wspólne przedsięwzięcie z wędrownikami z innego hufca chorągwi śląskiej.
4. Wziął/wzięła udział w formie kształceniowej proponowanej przez Chorągiew Śląską ZHP.
5. Godnie reprezentował/a region (chorągiew, hufiec) na imprezie ogólnozwiązkowej.

ZGŁOSZENIE O PRZYSTĄPIENIU DO ZDOBYWANIA ODZNAKI HSZŚL

Dane dotyczące wnioskującego:

16. Stopień / imię i nazwisko: pwd. Anna Nowak
17. Hufiec: Chorzów
18. Środowisko działania (nr i nazwa drużyny, której jest członkiem): 16 DW „Czarna Dziura”
19. Adres e-mail: anna_nowak@gmail.com
20. Adres korespondencyjny (kod pocztowy / miasto / adres): 41-500 Chorzów, ul. Fabryczna 23/4

Zgłaszam chęć przystąpienia do zdobywania Odznaki HSZŚL. W ramach programu zdobywania omawianej Odznaki, planuję zrealizować następujące zadania:

Kierunek działań	Nr wybranego wymagania	Określenie zadania	Potwierdzenie realizacji zadania
I	3	Zapoznam się z obowiązującymi zasadami wyboru władz samorządowych. Pozyskaną wiedzę podzielę się w ciekawy sposób z członkami prowadzonej przeze mnie drużyny. Wezmę udział w wyborach samorządowych, które będą miały miejsce jesienią 2015 roku.	
II	4	Nawiążę kontakt z wydawcą miesięcznika „Chorzowianin”. Przygotuję i prześlę do publikacji w w/w czasopiśmie artykuł na temat podejmowanej przez wędrowników naszej drużyny służby na rzecz mieszkańców dzielnicy Chorzów Różanka.	
III	2	Zapoznam się z procedurami niezbędnymi w celu założenia własnej działalności gospodarczej. Pozyskaną wiedzę wykorzystam przy przygotowaniu i przeprowadzeniu warsztatów doskonalących dla wędrowników i instruktorów naszego Hufca.	
IV	3	Przygotuję i przeprowadzę akcję pod hasłem „STOP Śmieciuchowi”, skierowaną do przedszkolaków z Przedszkola nr 8 w Chorzowie. W programie imprezy ujmę działania mające na celu kreowanie proekologicznych postaw u dzieciaków objętych akcją.	
V	4	Zorganizuję wyjazd drużyny do siedziby Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” w Koszęcinie, którego jednym ze współzałożycieli był patron szkoły w której działa nasza drużyna, profesor Stanisław Hadyna. Z wyjazdu sporządzą relację, którą zamieszcze na stronie internetowej drużyny. W relacji zamieszcze rys historyczny dotyczący działalności Zespołu.	

VI	3 / 4	Przygotuję na zajęcia lekcyjne referat na temat działalności Wojciecha Korfantego w okresie Powstań Śląskich. Zorganizuję konkurs gwary śląskiej dla wędrowników i instruktorów hufca pod hasłem: „Tu się godo”.	
VII	2	Zorganizuję zbiórkę drużyny pod pomnikiem poświęconym bohaterskim harcerzom Chorzowa poległym w latach 1939 – 1945. Przedstawię uczestnikom zbiórki postać projektanta pomnika pana Gerarda Grzywaczyka oraz kilkoro osób upamiętnionych na tablicy pomnika – harcerzy poległych za naszą wolność.	

.....
/ czytelny podpis wnioskującego /

Akceptacja drużynowego / komendanta hufca*:

Potwierdzam członkostwo dh Anny Nowak w 16 DW. Akceptuję przystąpienie dh Ani do zdobywania Odznaki HSZŚl.

Drużynowy – – nr tel. 000 000 000

Komendant Hufca – – nr tel. 000 000 000

.....
/ czytelny podpis drużynowego lub komendanta hufca/

* w przypadku jeżeli Zdobywającym jest instruktor, akceptację wyraża komendant hufca